

בבא מציעא יג

משנה.

מצא שטרי חוב

יש בהן אחריות נכסים	אין בהן אחריות נכסים	
לא יחזיר, שבית דין נפרעין מהן	ר' מאיר - יחזיר, שאין בית דין נפרעין מהן	וחכמים אומרים: בין כך ובין כך לא יחזיר, מפני שבית דין נפרעין מהן

שאלת הבהרה: במאי עסקינן?

	כשחייב מודה	כשאין חייב מודה
המשפט הבעייתי	כי יש בהן אחריות נכסים אמאי לא יחזיר?	כי אין בהן אחריות נכסים אמאי יחזיר?
הסיבה שקשה	הא מודה!	נהי דלא גבי ממשעבדי - מבני חרי מגבא גבי!

הסבר 1 למשנה: לעולם כשחייב מודה, והכא היינו טעמא: דחיישינן שמא כתב ללות בניסן, ולא לוח עד תשרי, ואתי למטרף לקוחות שלא כדין.

קושי 1 על ההסבר: אי הכי, כל שטרי דאתו לקמן ניוחש להו הכי!

תירוץ: כל שטרי - לא ריעי, הני - ריעי

קושי 2 על ההסבר: סתירה ממשנה בבא בתרא

	משנתינו - יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר בשחייב מודה	משנה בבא בתרא - כותבין שטר ללוח אף על פי שאין מלוה עמו
הסתירה	דחיישינן שמא כתב ללות בניסן, ולא לוח עד תשרי, ואתי למטרף לקוחות שלא כדין.	ולא חוששים שמא כתב ללות בניסן, ולא לוח עד תשרי, ואתי למטרף לקוחות שלא כדין
תירוץ 1 - רב אסי	בשטרות שלא הקנאה	בשטרי הקנאה, דהא שעביד נפשיה
תירוץ 2 - אביי	לא יחזיר כי חייש לפרעון ולקנוניא	עדיו בחתומיו זכין לו, ואפילו שטרי דלאו הקנאה

קושי על רב אסי: אמאי לא יחזיר? נחזי,

- אי בשטר הקנאה - הא שעביד ליה נפשיה,
  - אי בשטר דלא הקנאה - ליכא למיחש, דהא אמרת כי ליכא מלוה בהדיה לא כתבינן.
- תירוץ: אף על גב דשטרי דלאו הקנאה כי ליכא מלוה בהדיה לא כתבינן, מתניתין כיון דנפל אתרע ליה, וחיישינן דלמא אקרי וכתוב

למה לא סבר אביי כרב אסי? משום דקשיא ליה: כיון דאמרת בשטרי דלאו הקנאה כי ליתיה למלוה בהדיה לא כתבינן - ליכא למיחש דאקרי וכתוב

קושי 1 על אביי: אלא הא דתנן: (משנה דף יח) **מצא גיטי נשים ושחרורי עבדים, דייתקי, מתנה ושוברים - הרי זה לא יחזיר, שמא כתובים היו ונמלך עליהם שלא ליתנם.** וכי נמלך עליהם מאי הוי? והא אמרת עדיו בחתומיו זכין לו!
תירוץ: הני מילי (משנה בבבא בתרא) היכא דקא מטו לידיה, אבל היכא דלא מטו לידיה - לא אמרינן.

קושי 2 על אביי ממשנתינו: אלא מתניתין, דקתני: **מצא שטרי חוב, אם יש בהם אחריות נכסים - לא יחזיר.** ואוקימנא כשחייב מודה, ומשום שמא כתב ללות בניסן ולא לוח עד תשרי.

- בשלמא לרב אסי, דאמר בשטרי אקנייתא - מוקי לה בשטרי דלאו אקנייתא, וכדאמרינן.
- אלא לאביי, דאמר עדיו בחתומיו זכין לו, מאי איכא למימר?
תירוץ: אמר לך אביי: מתניתין היינו טעמא - דחייש לפרעון ולקנוניא.
קושי: לשמואל, דאמר: לא חיישינן לפרעון ולקנוניא, מאי איכא למימר?
  - הניחא אי סבר לה כרב אסי, דאמר בשטרי הקנאה - מוקי מתניתין בשטרי דלאו הקנאה,
  - אלא אי סבר כאביי, דאמר עדיו בחתומיו זכין לו מאי איכא למימר?

תירוץ – והסבר 2 למשנה : שמואל מוקי למתניתין כשאין חייב מודה.
קושי : אי הכי, כי אין בהן אחריות נכסים אמאי **יחזיר**? נהי דלא גבי מן משעבדי, מבני חרי מגבי גבי!
תירוץ : שמואל לטעמיה, דאמר שמואל, אומר היה רבי מאיר : שטר חוב שאין בו אחריות נכסים - אין גובה לא ממשעבדי ולא מבני חרי.
קושי : וכי מאחר שאינו גובה אמאי יחזיר?
תירוץ : אמר רבי נתן בר אושעיא : לצור על פי צלוחיתו של מלוה.
קושי : ונהדריה להו ללוה לצור על פי צלוחיתו של לוה!
תירוץ : לוה הוא דאמר : לא היו דברים מעולם.

הבנה 2	הבנה 1	ר' מאיר
שמואל - כשאין חייב מודה – ולכן לא יחזיר שמא פרע. אם אין בהם אחריות נכסים, אי אפשר לגבות ויחזיר רק לצור על פי צלוחיתו	כשחייב מודה 1. רב אסי – לאו שטרי הקנאה - דחיישין שמא כתב ללות בניסן, ולא לוח עד תשרי, ואתי למטרף לקוחות שלא כדין. 2. אביי – אפילו שטרי הקנאה - חיישין לפרעון ולקנוניא	<ul style="list-style-type: none"> יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר אין בהן אחריות נכסים, יחזיר

בשאיין חייב מודה	חייב מודה	רבי אלעזר	רבי יוחנן
<p>ר' מאיר - אין בו אחריות נכסים אינו גובה לא ממשעבדי ולא מבני חרי</p> <p>↓</p> <p>יחזיר (כי אין סיכוי שיגבו) – לצור על פי צלוחיתו (כשמואל)</p>	<p>ר' מאיר - שאין בו אחריות נכסים - ממשעבדי הוא דלא גבי, אבל מבני חרי מגבא גבי</p> <p>↓</p> <p>יחזיר כל הלווה מודה ואין אפשרות לגבות מלקוחות</p>	<p>יחזיר – כולי עלמא לא חיישין לפרעון ולקנוניא אפילו בשטר שיש בו אחריות נכסים</p>	<p>לא יחזיר דחיישין לפרעון</p>

ברייתא לחזק ר' יוחנן ולהקשות על ר' אלעזר בחדא ושמואל בתרת :
מצא שטרי חוב

- יש בהם אחריות נכסים **אף על פי ששניהם מודים - לא יחזיר לא לזה ולא לזה** (חייש לקנוניא)
- אין בהן אחריות נכסים,
  - בזמן שהלוה מודה - יחזיר למלוה
  - אין הלוה מודה - לא יחזיר לא לזה ולא לזה, דברי רבי מאיר. שהיה רבי מאיר אומר : שטרי שיש בהם אחריות נכסים - גובה מנכסים משועבדים, ושאיין בהם אחריות נכסים - גובה מנכסים בני חורין.

וחכמים אומרים : אחד זה ואחד זה גובה מנכסים משועבדים

קושי : תיובתא דרבי אלעזר בחדא, דאמר :

ר' אלעזר	ברייתא – ור' יוחנן
לרבי מאיר שטר שאין בו אחריות נכסים אינו גובה מנכסים משועבדים ולא מנכסים בני חורין,	לרבי מאיר שטר שאין בו אחריות נכסים - ממשעבדי הוא דלא גבי, הא מבני חורין - מגבא גבי.
בין לרבי מאיר בין לרבנן לא חיישין לקנוניא	קתני בין לרבי מאיר בין לרבנן חיישין לקנוניא, דקתני : אף על פי ששניהם מודים - לא יחזיר לא לזה ולא לזה . אלמא : חיישין לקנוניא

והא הני תרתיה הוא!